

Իրմէնիճէ, Թիւրքճէ, Գորանդգճա
լիսանլարընա, զէ իմի ռազամու, իմի
ճորրափիսեա տշնա պիր զաթ մէք
թէպլըտէ եաթօտ էլլէրտէ հօճալը
զա եաթօտ կառապարեչլիէ, զէ եա
մլաթէպէր քէֆաթթէթ թիւճճար եա
նընտա եազըճըլըք կկպի իշլէրէ կիր
մէ, ի հաղըր պալուսնուղլանտան, իս
թէյէնլէրն Չազմազ ճըլար եգօղչուն
տա քիթապէլէ Գաւֆաֆիսն պիրապէր
լէրտէն սիւալ իլլէմէյէրի :

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԱԳԱՊԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Պիր զաթը միւսթէրէմ թարափընտան, մէքթէպի մէզպուր իշին պէշատէտ ֆրանսըզ լիւսսը իհտա գըլընմը...

ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Մէզքիւր վարժարանը իսկիւտարտա Ս. կարապետ քիլիսէսի եագընընտա, վէ Նուհ գուեուսու աշաղըսընտա եանի թօթ թաշը նամ մահէլին պիր ազ...

Շու աթիտէքի մէքթուպ, փող դահէթաթընա խիթապէն եագըլմըջ օլուպ, փագաթ, մէզքիւր դաղէթա, պիր իքի...

Պէշիկթաշ 4 սեպտ. 1872 Մեծ. խմբագրութիւն փողոյ.

Թաղիս պատուարման խորհրդոյն ուղղեալ հետեւեալ հարցումները կը խնդրենք որ ձեր մերձակայ թերթերէն միոյն մէջ ղետեղելու բարեհաճէք:

Պատուարման անդամք թաղական խորհրդոյ Պէշիկթաշու:

Նախ կուզեմք գիտնալ թէ փող պատուարման լրագրոյ 230 րդ թիւոյն մէջ Գիթով ստորագրութեամբ Պէշիկթաշէն ուղղեալ նամակին պարունակութիւնները ճշմարիտ են թէ ոչ:

Երբորք ձեր պէպիս խորհուրդը՝ քստ յաճմանագրութեան թաղեցոյցը քուէողը ընտրեալ քանի՞ անդամներէ կը բաղկանայ:

Արդ՝ կը խնդրենք որ մեր վերոյիշեալ հարցմանց պատասխանները թերթերէն մէջ կը գտնուին թէ ոչ:

Եալ հարցմանց պատասխանները թերթերէն միւսթէտ ութ օր դարձեալ փողոյ միջոցաւ հրատարակելու բարեհաճէք, ապա թէ ոչ Պ. Գիթովի նամակին պարունակութիւնները ճշմարիտ՝ նորքնտիր երեսփոխանին ընտրութիւնը նոյնպէս նաեւ խորհուրդոյ ապօրինաւոր համարելով, օրինաւոր խորհրդոյ մը և երեսփոխանի մը ընտրութեան ձեւը նարկելու պիտի ստիպուիմք:

(13 ստորագրութիւնք)

ԽԱՐԻՃԻՑԻ

ՊԵՐԼԻՆ ՄԻԽԱԼԱՅԱՐԸ

Հէր պիր բօլիթիգաճա վագա իւզէրինէ պիր թագըմ զաննար իթմէկի սէվէն զաթլար, Էվրօպանըն գարա գըլթաթը հիւքմտարարընտան էն գուլվէթիլէրի օլան իւշ հիւքմտար, Էվրօպանըն սուլհ ու սալահընը թէէմին գըլմագ իշին Պէրլինտէ պիրի-քիլէրի իլէ պուլուշմանա գարար վիրտիլէր տէյի սալա ինանմագ իսթէմէլէր:

Իմտի, Ավսթրիա վէ Բուսիա իմրէրաթ օրլարընը, Պէրլինէ կէօթիւրէն սէպէպլէրի, պիր թագըմ զաննար իլէ պուլմանա չալըշմըլար տըր, ֆագաթ, թապիւթիլէն հիւ պիր շէյէ գարար վիրէմէմիլէր տիր: Ղաղէթաճըլարա հալաթիս եագաշար, օլ պապտէ պիր շէյ պիլմէտիլէրինտէն, ագըլարընա կէլէն շէյի եագըպ, իւք էվլէր իւշ իմրէրաթ օրլարըն վիւքէլարը, սօնրաւտա, հիւքմտարար քէնտիլէր միւսագաթ իլլէտիլէր տէյի էհալիլէ պիր հալաթիս տիր վիրտիլէր:

Իմտի, մէզքիւր հալաթիւրէրին քեւմիլէն պի էսաս օլտուգլարը իսպաթ օլունտուս խուսուսի սէօհպէթ իթմէքլէ միւսագաթ իթմէնին արասընտա պէոյիւք ֆարգ վար, շէյլէ քի, վիւքէլարը մուհիմմ մէսէլլէրի հալ իթմէք իշին ճէմ օլտուգլարընտա, սէօլլէտիլէրի սէօղլէրի, պիր սըրր քեւթիլինէ գալէմէ ալտըրըլար, պէօլլէ եաբմագ առէթլէրինտէն տիր, ֆագաթ, Պէրլինտէ պէօլլէ օլմաթը. պինաէն ալէյհ, մէզքիւր միւսագաթըն էհէմիլլէթի հագգընտա պօշ երէն պիհօղուրուգ հիսս օլունմուշ տուր:

Նիմրէմի դաղէթալար, Ավսթրիա վէ Բուսիա իմրէրաթ օրլարընը, Ալմանեա իմրէրաթ օրլունա վիրտիլէրի վիլիթանըն, աթըլ էհէմիլլէթի հագգընտա, էհալիլի իգնա իթմէնէ չալըշտըլար, Մ. Պիգմարգ տալի, քէնտիլէր, Պէրլինին շէհրիլէր տիրօմաթըն թէօլլիմ իթմէնէ կէլէն վիլլէրէն, պուլմալտէ պիր իսան գուլլանարագ, շէյլէ տէմիլ տիր. «էֆէնտիլէր, զանն իթմէյին քի Պէրլին միւսագաթընըն բօլիթիգաճա պէօյիւք պիր էհէմիլլէթի վար տըր տէյի, հիւքմտարարըն միւսագաթը, իւշ հիւքմտարար միանէսինտէ մէվուտ օլան հիւսնի միւսագաթա պիր իսպաթ տըր, տէյիլ պաշապ պիր շէյ. պունտու պէօլլէ օլտուգլունու սալիլլէրէն նէ գատար պիլտիրտէնիդ աղ տըր, Շու տալի սահիհ տիր քի Ավսթրիա իլէ Բուսիա իմրէրաթ օրլարը, Պէրլինէ կէլլէրի իլէ, եէնի Ալմանեա իմրէրաթ օրլունա թանըմագ տըրար, ֆագաթ, Պէրլինէ կէլլէրինն բօլիթիգաճա տիլէր պիր մագաթլէրի եօգ տըր:

Պիրտէ քի, ապա իհիլիտա կէօրիլլէմէտիլէն հալտէ, հիւքմտարար, նիլին

պիր ահտնամէ ագա իթսինլէր, Եէնի Ալմանեա իմրէրաթ օրլունա, մէմէքէթ ֆէթհ իթմէք թարիլլէն կիրմէք իսթէմէզ, քէնտի վարլըզ թէէմին օլունմուշ, վէ սինօրլարը էլ վիրէնէք գատար թահթը մուհաթաղաւտ տըր, քէնտիլինէ պունտան պաշապ նէ լագըմ տըր: Ավսթրիա կէլլիննէ, էլլինտէ օլանը էլլինտէն չըգարմագաւտան պաշապ պիր շէյ իսթմէմէզ, Ավսթրիա լլլարտա, հէր վագըթ, Նաթօլէօն էֆէրալլարըն սաեթը բէք աղ օլմուշ տուր, պու կիւնքի կիւն իսէ, քէօքիւք եամիլլէն գուրումուշ տուր, Եալընըզ պիր թէք տիվանէ վար տըր քի, էլլէլէրինտէն գաշըմըջ օլտուգլարընը եէնիտէն էլէ կէշիրմէլլէրին Ավսթրիա լլլարա նասիհաթ իտէպիլլին:

Բուսիա կէլլիննէ, օ տալի նիլլէթ իթմիլ օլտուգլուն պիր շէյտէն վագ կէշմէք պիլմէզ, ֆիլլիպագ բօլիթիգաճա իլլէրտէ, Շարգաւտ մախուս մէնֆաթ լլլարընը պուլունտուգլունու վէ շարգ Բուսի քիլիսէսին հիմայէնէ պօրճու օլտուգլունու ապա ինքեար իթմէմիլ տիր: Ֆագաթ շունա ագըլմըզ իրմէզ քի, Բուսիա, Ավսթրիա վէ Ալմանեա հիւքիւմէթլէրի միանէսինտէ ագա օլունան պիր ահտնամէ, քէնտի մէնիլի մագաթիլլէն վաթը օլմաթը վէ քէնտի թապիվուլարընը ինրասընա գարը կէլէն էնիլլէրի տէֆ իթմէք իշին, Բուսիա նասը մուսպէնէթ իտէպիլլին:

Պու թարգ պիր ահտնամէ, Պէրլինտէ ագա օլունամագ, Պիրնօթ լար վար տըր քի Ավսթրիա-Մաճար հիւքիւմէթի իլէ Բուսիա հիւքիւմէթի հիւ պիր վագըթ մէզքիւր նօթ իւզէրինէ ուղլաշմաղար, չիւնք, Ավսթրիա-Մաճար հիւքիւմէթիլլին մէնֆաթլարը, Բուսիանըն մէնֆաթլարը իլէ տապան տապանա մուղալի տիր: Ալլաթիւրա-Մաճար հիւքիւմէթի, շարգ մէսէլլէրինն եալընըզ Բուսիանըն մէնֆաթլարընա խալըլը սուրէթտէ հալլ օլունմաթընա միւսաատէ իտէմէզ, պու մէսէլլէնէ թօգաթըլտըգաւ Ավսթրիա լլլարա թօգուլունմուշ օլուր, վէ Ավսթրիա լլլարըն պու ճիլլէթի հիսս իտէմէքլէրի էսէֆ ու քէտէրի հիւ պիր ահտնամէ ունութտուրմագ, իմտի Բուսիա իմրէրաթ օրլունա գարար վիրտիլլէրի քի շարգ մէսէլլէրին քէնտի պաշընա հալլ իլլէմէսին. իլլէ պու օլմաթը շիմտիլի միւսագաթըն նէթիւմէսին:

Բուսիա իմրէրաթ օրու, պա ահտնամէ պօրճու օլմագաթըն, սուլհ ու սալահը պագը սագլետանագ տըր. Ավսթրիա պէօլլէ պիր միւսագաթըն նէթիլլէրի իւզէրինէ սէվիլմէլի տիր, չիւնքի պիւա շարթ, սուլհ ու սալահըն պագաթընա իմիւտալար պուլունմագա տըր: Մէզքիւր միւսագաթ, եէնի Ալմանեա իմրէրաթ օրլունա, Բուսիա վէ Ավսթրիա տան թանըլըջ օլտուգլունու, իմրէրաթ օրլունա իլլէմէք տիր:

Ալաֆրանկա սեպտեմբեր 9 տա Պէրլինտէ նէլը օլունան իլլէմի պիր մէքթուպ, Պէրլին միւսագաթընըն էհէմիլլէրի հագգընտա ղիեատէ սահիհ սուրէթտէ պէեանը էֆէրալ իլլէմիլ տիր:

Պահիհ օլարագ թաստիգ օլունա օլունա նէգաթէն, տէր մէզքիւր մէքթուպ, հիւքիւմտարար վէ քէնտի վիւքէլարըն միանէսինտէ մէլլէրէթ վուգու պուլմաթը վէ ապա հիւ պիր թէքլիք, գաթի պիր բըրօկրամ վէ եագըլլէր:

մըլ թահիլտնամէ սէօղիւ կէլլէմիլ տիր: Սուֆրատա վուգու պուլմագ վէ հիւ պիր սըրր քեւթիլլէր թարափընտան իսկիւսալի մաէլի գալէմէ ալլունեաճագ օլան սէօհպէթլէրտէ, ումումա ալիտ պագը մէսէլլէրտէն պահս օլունաճագ տըր, մէլլէրէթ իթմէք իշին նէ եէրին միւսաատէսի վար տըր վէ նէտէլլագթիլլին. չիւնքի, կիւնիւն պէօյիւք գըսմը, պիր թագըմ գէլաթը միւսէպէրէ գապուլ օլունմագա կէշիրիլմէքտէ տիր: Մէզքիւր միւսագաթտան մագաթա պաշապ պիր շէյ օլմաթըպ, իլլա, իւշ հիւքմտարար պիրիպիլլէրի իլէ պիրլէլլէրէն տօթլուգ պաղլարընը եէնիտէն սըգըլաշտըրմագ վէ մէքթիւր տօթլուգու Էվրօպա միւսագէհէսինտէ թաստիգ իթմէտէն իպարէթ տիր: Մէզքիւր մագաթտէ վտալ օլունաճագ: Հիւքմտարար, աղ վագըթտան լլլարա պուլունմագ իւզըն, պիրիպիլլէրինտէն այրըտըլար, չիւնքի հիւքմտարարըն վէ վիւքէլարըն պու կիպի միւսագաթը, հէր սէնէ վուգու պուլմաթը դալլէթլէ իհիլմալտէն տիր: Իսքի խուսումէթ, էսէրինէ վարընճանաւագ նապէտիտ օլտու, իմտի, հիւքմտարար, սուլհըն պագաթը իլլին պէյիլլէրինտէ իթթիլլէր իթմիլլէր տիր տէյի պիր տէրէնէյտէք զանն իտէպիլլիլլէր: Մէզքիւր միւքալլէմէտէն մագաթտ, նիլին մուհաթէպ օլունա, գալ քի պու կիւնտէք, հիւ պիր հիւքիւմէթ, սուլհ ու սալահը պագընա թէհրիւպէ իթմէմիլ տիր, Հէր գանլի հիւքիւմէթ քի պէօլլէ պիր թէհրիւպէնէ գալընա, Պէրլին միւսագաթընըն թէհալիլլէրի տուեար վէ քէնտի գարընընտա պուլուն Ավսթրիա, Ալմանա վէ Բուսիանը, իմտի, էլլէր վուգու պուլան միւքալլէրէն, հէնուլ հալլ օլունմաթը պիր չօթ մէսէլլէր պըրագագա իսէլլէր, շու պէօլլէր մուհաթէնթլարը օլտու քի պիր չօթ սէնէ իլլին, Էվրօպանըն սուլհ ու սալահըն թէէմին գըլտըլար: Իլլէ պուլունտըն գալլէն պիլտիլլէրիլլէրի վէ էլլէր դագէթաճըլար թարափընտան մախուսէն իրաւ գըլընան մուսպիլլէր, էհալլէն սալի մալլումաթ վիրէնէք օլուրար իսէ, էհալլէն էյի իտէր քի մէզքիւր մալլումաթլարտան սագընսըն, էլլէր ալտանագ իսթմէլլէր իսէ:

(Ֆրանսիոյ նալլաթտան իսկիւսալ)

Մատրիտտէն ալլան պիր թէլլէկըրաֆըն պէեանընա նէգաթէն, Պըրէզիլիտա էսիր ալղ ու իթաթը լաղվ օլունտուգաւտան պէրու, թիւճալար, խալանեանըն էհէնպի մէմալիլլէրինտէ պուլունա էեալլէթլէրինէ կիտիպ, մէզքիւր մէքրուս ալղ ու իթաթը օլունա ինրա իթմէքաթ տիրլէր իսթալեա հիւքիւմէթի, մէզքիւր ալղ ու իթաթա միւսաատէ իթմէլլէր տէյի զանն օլունուր:

Իլլէմի մէնպապտան ալլան մալիւմաթլարա նէգաթէն, Ավսթրիա-Մաճար իմրէրաթ օրու Ֆրանսա լաղէֆ հագըլլէրլէր, նասը քի Բուսիա իմրէրաթ օրունու, էօլլէ տէ Ալմանեա իմրէրաթ օրու կիլիմմ հագըլլէրլէրին, կէլլէնէք սէնէ վիլլէնաւտա քիւշաւ օլունաճագ սէրկիլ ումումիլլէնէ տալլէթ իթմիլ վէ իքի հիւքմտարար տա մէզքիւր տալլէթի գապուլ իթմիլլէր տիր:

ՍՕՆ ՀԱՎԱՍԻՍԼԻՐ ՖԻՆԱՆՍԱ Բարիս 16 սեպտ. Մ. Թիլէր, բէնճէնպիհ կիւնիւ Թը-

ՊՈՒՐՍՍԱՆ ԹԱՆՐԻՐԱԹ

Պրուսա 214 սեպտ. 1872

... Միւնչլիֆ

Չբաւան բոսթա վարորդը Պուրսատան իսթանպուլ կիտէն թաթարքն, մէքթուպ չանթարքն սէրիսոյ օլարագ, Մուստաֆա տնտեսուպ իսթանպուլ կիթտիկինի, վէ պու հաֆթա թիւննարարքն վէ սայիլէրին մէքթուպարքն եւրէրին կիթմէմիլ օլտուղունու իշիթտիկինիդտէ, անլաւապիլիթիլիդ պուրա բոսթա մէմուրարքնտա նէ գատար տիգգաթ պուլունտուղունու:

Բէգա վիշնաւ էքսրօզիսիօնունա խիւտալէնտիկեար սոննադքնտա չբգան սոնաթա տայիր մայլէրտէն վէ մատէնլէրտէն կէստէնլէր օլան դոմիսիս, ետքն կիւնլէրտէն իշիթ թէքմիլ խտէրէք, մայթալարքն վիշնաւա իրաւ խտէրէք տիր:

Մէքթուր մայթալար իշիթտէ Պուրսատաքի պէօլիք ճամիլէրին, վէ բաւալիչ թիւրպէլէրին ֆոթօկրաֆիարք պուլունտուգտան պաշտ, միլլէթիմիդտէն Մարտիրոս էֆէնտի Ուշաքլեան նամ իսթէլար մարիֆէթիլէ Պուրսա սաննադքնտա չբգան օլթարքն, չիշէլէրին, վէ քէօքլէրին պիր թագքմէ տալիս վար տըր:

Շուստ տալիս ունիթմաեղ սէօլլէմէք քի, մէքթուր գոմիսիօնուն րէյիսի, սապլէք Սուրէք էմինի ՀաճիՄուսթաֆա աղա տըր:

Միւնչլիֆ, չբգան հաֆթա միլլէթիլմիդտէն պիր թագքմէ զաթլարքն առաջնորդարանա թօլանքալ, իշիթրինտէ իւշտէօրթ սէնտէն պէլու տէվամ իթմէքտէ օլան վարդապետ մուարադասնտան տօլաք, պիրիպիրլէրինտէն աֆլիք տիլլէրէք, չիմաիտէն սօնրա Պուրսատա նիդալմէնտա Սահմանդըլուլիս ինրա իթմէք գարար վիրմիլ օլտուղարք խապէրինի, սիլլէրէ թէպլիլ իթտիլիմտէ, զանն իտէրիմ քի աղ սէվլիմէք էքսիլիլ:

ՍԵՒԱՆԻԲՏԷ ՀԱՅՏՈՒՏԼՈՒԴ

Տիւրքի Մանգուլմիդտէն պաղլայ

Պագաթ պուլունտան տահա զարայիպի վար տըր, չէօլլէ քի, Սալիհ նամ չափուշ, հայտուտարք գօլալամագ իշիթ Սէլանիքտէն կէստէնլէրիպ, խըրիթօ քէհնաքն խանէօլին ինէր, ֆագաթ սօնրատան խըրիթօ, հայտուտարք աղճէ վիրտիլի իշիթ, հայտուտարք իլէ ինսիլլէթտէ պուլունմագտա տըր պէհանէսի իլէ, մէքգուլու տէօլտիլիլ: Ձէվալլէ խըրիթօ, չափուշ թէսքն իթմէք իշիթ, քէնտիլինէ իլի լիւա վիրմէքէ մէքպուր օլտուր:

Նէմանցի, Գուշօլօ, Մուշուլօ, Կիրմանտուր վէ սայիր քէօլլէրտէ, ֆամիլեա սահիլլէրի, գըլարքն, գըլարքն իսթէտիլի առաւար իլէ էվլէնտիլմէքլէր, չէօլլէ քի, չօք տէֆա հայտուտարք, պիրիլինէ, «էկէր պիլգէչու գատար բարա վիրիլտէն, սէնի ֆիլաննա գըլիլ էվլէնտիլիլ տէրլէր, վէ գըլարքն աթալարք, էօլմէմէք իշիթ, գըլարքն, հայտուտարքն կէօսթէրտիլլէրի առաւար վիրմէքէ մէքպուր օլտուր տըրլէր:

Իշիթ տիլլէր պիր գուլմտահա, Շէօլլէ քի, Ալիթա-Հիւար գաղաթտա, հայր չօք տէֆա քէօլլէր, պօշ պէհանէլլէր, մահպէսէ աթլարքն, վէ մահպէստէն չբգալ իշիթ, պէշտէն օն լիւաեա գատար վիրմէքէ մէքպուր

օլտուղար տըր, տուլ պիր գատար ալթը իրա էօտէտի:

Պագէն, պիր հայտուտ հիւքիմէթ թարաֆքնտան ախդու կիրիֆթ օլունտուգտա, Բուլմիլագօպուսուն վէքիլիլէքիլ օլտարագ հայտուտա սալք վիրտիլիլ: Թապիլթի իլէ, մէքթուր խըտմէթ, պատիհապ տէլիլ տիր: Իշիթ պիր մէսէլ, չէօլլէ քի, պուլունտան իլիլ ալ աղտէմ, Գուշօլլէքիլ նամ թիւննար, Հիւսէյին Սըլթէք աղա իսթինտէ պիր առաւար, 1200 զա տէօրթ գըսարագ, վէ պիրտէ գաթմը ալըր, վէ զաթէն սաթլէքա 460 զա պօրքուլ օլտուղունտան, մահպուպ օլտարագ 210 զա վիրիլ պագք գալան 530 զա սօնրա վիրէքէք իտի:

Պագաթ, ալիլամ իւսթիլ, սաթլէլան հայլանլար գապթ օլունտուպ, սաթլէն ալանք տա, հայլանլարք չալտը տէլիլ աղլ իտէրէք մահպէսէ աթտըլար: Պու չէյ, վիրտուպուսուն թահիլիլ իլէ վուգու պուլունտուր: Գիւքուք, հիւքիլմէթ էօնիլտէ, գըսարագլարք թիւննարա սաթլմաթմ տէ, տէլիլ սաթլէքա նասիհաթ վիրմիլ տիր: Մէքթուր թիւննար, Պուլլար մէսէլէսիլտէ քէնտիլ թիւն թարաֆքնտան իսթանպուրա վէքիլլէք իթտիլի իշիթ, վիրտուպուս, մէքգուլունտան ինթիլգաթմագ իսթէմիլտիր, մէքգուլմիլտուպուս, մէքլիտէ չէօլլէ տէտի: Պու, Պուլլարլարքն պարագաթտըր, պու իսթանպուր կիտէր, պու էն ֆէնա առաւար տըր: Գատը, վիրտուպուսուն պու սէօլլէրինէ գուլագ սոմաթ: ֆագաթ, գալմագաթ, մէքգուլմ պիսուշ թիւննարք մէքհամէթ սիլլէք խըրալաթ, չիւնք իլիլ ալ մահպէստէ եաթլարք: Պուլիլն Գուլլէն հիւսէյինտէ, մահպուսուն սալք վիրլիլլէսի իշիթ իսթիլանմէլէր գալմէ ալընպ, նիհաեթ, մէքգուլմ թիւննար խալիլ գարարա ուղարագտան սօնրա սալք վիրլիլտիր:

Վիրտուպուս, հայտուտարք թասահապ իտէր, չիւնք, քէօլլէլէր իւղէրինէ թարհ իլլէտիլ վիրլիլլէրին թահիլ իթմէք իշիթ, անլէրի գուլլանք:

Իշիթ սիլլէ սայիր հայտուտուլարք տահա, չէօլլէ քի, կէչէն ալ, Գարա-Հասան նամ քէս, Եօլ իւղէրինտէ պիր քէօլլիլին 5 լիւաքն գաթմը:

Պուլունտան պիր հաթիթա էվլիլ, Մուլմէքէք քէօլլէտէ, պիր թագքմ խըրալար, պիր չիլլէտէ գարքքն էօլտիլտիլլէր, վէ ալիլ քէօլտէ, Ուսթօեան վէ թըրաեան նաման քիմէսնէլիլ ախդու կիրիֆթ պիրլէ, աղճէ գօրարագ իշիթ իսթէնլէք վիրտիլլէր: ֆագաթ, խանէլլէրինտէ աղճէ պուլմաթըլարքնտան, խանէլէ պուլունտան պիր գարքն, գուշալքն ալտըլար: Մէքթուր գուշագտա 200 զա վար իտի:

Նասլէք Եօգարտա սէօլլէտիլ, հայտուտարք գօլալամագա թայիլին օլունտան Սայիհ չափուշ, Գուլուշ չօքպուքսը Արաթօթա-Միլլէքիլ ախդու կիրիֆթ պիրլէ, հայտուտարք իլէ ինսիլլէթ վար տըր պէհանէսի իլէ մէքհամէթ սիլլէք տէօլտիլլէք սօնրա, մահպէսէ աթմըլ տըր:

Հիւքիլմէթիլ սէնիլլէրին նաղարք տիլգաթլէք, մէքլէքէթիլլէքն էսէֆ օլունտագ հալիլ իւղէրինէ չէվիրէքէք, Ձաթլէ հաղթէթիլ Շահանէիլ սալտըլթէպալարքն չէքթիլլէրի գուլմտըր վէ սալիլ տէլ ու հարէքէթիլլէրին էօնիլլէ ալմաթ էվլէմ տիր:

Փանոսեան վարժարան շակիրտանք ինկիլիզէտէն թէքմէսիլ օլան ինկիլիլլէք իլլէթիլ թարիլիննէտիննի ֆասլէք, արա եէրտէ ունուտուլմուշ օլտուղունտան, մագուր տիլլէքէք տէրն իտիլ, Մանգուլմէմիլլէք 1970 իննիսիլլէսիլտէ ալթընք ֆասլա իլալէթէն օգունմաքն իսթար իտէրիլ:

ՊՍՏՄՈՒԹԻՆ ԱՆԳՂԻՈՅ

ԳԼՈՒԽ 7

ԱԼՖՐԵՏԻ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՆԷՐ

(871 էն մինչև 901)

Ի սկզբան Ալֆրէտի հպատակները զինք չէին սիրեր, թէպէտ և ինքը զանոնք պաշտպանելու համար քաջութեամբ կը կռուէր: Ալֆրէտի սիրտը նեղացաւ անոնց տգիտութեանը վրայ, սկսաւ արհամարհել զանոնք որսէ ու կերու խումէ գոտ բանի մը հոգ չի տանքուն համար: Ուստի ժողովրդեան մեծ մասն ալ զայն երեսէ ձգելով՝ ոմանք Տանիմարգացուց հպատակեցան, և ուրիշներն ալ երկիրը ձգեցին փախան: Ալֆրէտ ալ ստիպուեցաւ ծրարելով աղքատ մարդու մը կերպարանք մտնել, և խոգարածի մը խրճիթին մէջ պատսպարուիլ: Ալֆրէտ իբր նոյն բնտանիքին մէջ անդամը կեանք կը վարէր և կը գործէր, և խրճիթին տիրուհին զանի Տանիմարգացուց ձեռքէն փախող զինուոր մը կարծեց:

Սր մը, երբ Ալֆրէտ կրակին քովը նստած իր աղեղը և նետերը կը մաքրէր, յիշեալ կինը պատուիրեց իրեն որ երկու համար կրակարանի վրայ դըրուած կրակադակներուն հակէ, այսինքն՝ նայի որ չայրին:

Ալֆրէտ խոստացաւ անոր հրամանը կատարել: Բայց երբ մինակ մնաց, անգութ Տանիմարգացիներէն բոլորոս վին ոտնակոխ եղած հայրենիքին վրայ մտածելով հայր մուշաւ, և երբ բարի կինը գործաւ, և իր կրակադակներն այրած և ածուխ գարծած տեսաւ, սաստիկ բարկանալով անոր ըսաւ որ թէպէտ միշտ պատրաստ է իրեն հայր ուսելու, բայց այնչափ ամօթալի կերպով ծոյլ է որ մինչև անգամ հաց եփելը իրեն չէր կրնար յանձնարարուիլ: Իրի մը ետքը կինը խոսեցաւ որ այն անձը որուն դէմ այնչափ սաստիկ դժգոհութիւն ցուցած էր, նոյն իսկ Ալֆրէտ թագաւորն է: Բայց թագաւորը միմիայն ծիծաղեցաւ, և ըսաւ թէ միշտ երախտագէտ պիտի ըլլայ թէ իրեն և թէ իր երկանք իր նեղութեանց մէջ զինքը պատսպարելուն համար: Ալֆրէտ ալ բնաւ որ և է մէկը չէր արհամարհէր տգէտ ըլլանուն համար, այլ ձեռքէն եկածին չափ կ'աշխատէր զանոնք աւելի իմաստուն ընելու, ինքն ալ աղիւ և խոնարհատիր ըլլալ սորվեցաւ:

Երբ գարունը եկաւ, թագաւորը իր բոլորքիքը ժողովք խմբակ մը հաւատարմութեամբ կ'առնէր, և Սոմքէթլիլլէրի մէջ իլթհէնէյ կոչուած տեղը բնակութիւն հաստատեց: Իլթհէնէյ այն տեան ճակնիներով շրջապատեալ պզտիկ անտառային կղզեակ մ'էր, սոյն տեղէն, թագաւորը և իր բարեկամները շատ անգամ գուրա կ'ըլլէին և Տանիմարգացուց փախ խումբերուն վրայ կը յարձակէին, որոնք երբէք չէին կըրնար հասկնալ թէ իրենց վրայ յարձակողները ուրիշ կողմային իսկ զԱլֆրէտ, Տանիմարգացիք մեռած կամ օտար երկիր մը գացած կը կարծէին: Սոյն միջոցին Ուսէլէքի ժողովուրդն

ալ շատ անգամ կողբար իրենց թագաւորը երեսի վրայ թողած ըլլանուն համար, վասն զի Տանիմարգացիք անոնց հետ շատ գէշ կերպով կը վարուէին: Ալֆրէտ անոնց որչափ տրամուլ թեան մէջ ըլլալն լսելով՝ այնպէս կարծեց թէ իրենց թշնամիները վաճելու համար ալ իրեն պիտի օգնէին, ուստի գլխաւոր մարդոց պատգամաւորներ զրկելով, պատուիրեց անոնց որ զինուորին, և իրեն քովը գան: Բայց Տանիմարգացուց բանակաւորացի վրայ յարձակելն առաջ զանի ինչպէս ամբարցուցած ըլլանին հասկնալ ուղեց: Ալֆրէտ երգիչի մը հագուստ հագաւ, տաւիլ մը առաւ և համարձակօրէն իր թշնամիներուն մօտը գնաց: Տանիմարգացիք անոր երաժշտութեան բերկրեցան, և թոյլ տուին իրեն որ ուղած ատենը իրենց վայ, և ամեն բան տեսնէ, վասն զի տաւիլա հարին ով ըլլալուն վրայ չի կասկածեցաւ:

Ալֆրէտ նորէն իր բարեկամներուն քով դարձաւ, Տանիմարգացուց դէմ անոնց առաջնորդեց, և կատարեալ յաղթութիւն մը ստացաւ: Ուղեց նաև իր թշնամիները իրեն բարեկամ ընել, եթէ կարելի ըլլար: Ուստի Տանիմարգացուց թագաւորը համոզեց որ Օտիւնը պաշտելէն հրաժարի, և Անգղիայ արեւելեան կողմը շատ մը երկիրներ տըւաւ անոր որ իրեն հետեւողներուն հետ կարենայ հոն խաղաղութեամբ ապրիլ:

Շատ մը Տանիմարգացիք թէպէտ արդէն հիւսիսային կողմը բնակութիւն հաստատած էին, բայց այս յաղթութեան վրայ բոլորն ալ Ալֆրէտի հնազանդեցան, և Անգղիա վերջապէս խաղաղութիւն գտաւ: Հիւսիսային մարդիկ կոչուողները քանի մը անգամ մեծ նաւատորմներով եկան, բայց անոնք միշտ ետ մղուեցան իմաստուն թագաւորին ձեռքով: Ալֆրէտ Անգղիայուց աղէկ նաւեր չինել սովորեցուց, որ կարենան իրենց յատուկ նաւատորմը մը ունենալ ծովեղբայրներն պահպանելու, և թշնամին ցամաքը մօտենալէն արգելելու համար:

Ալֆրէտի մեռնելէն առաջ, իր դըրօշալը կրող հարիւրի չափ նաւեր կային, և Անգղիայիք երկայն ճանապարհորդութիւններ, և օտար երկիրներու հետ առեւտուր ընել կը սովորէին:

Ալֆրէտ իր ժողովուրդը աղէկ նաւորդութիւն ընելու սովորեցնելէն իր զատ, ուրիշ շատ բաներ ալ ըրաւ:

Նա գիշեր և ցերեկ կ'աշխատէր Անգղիան իմաստուն, ազատ, և երջանիկ ընելու: Իր հպատակներուն համար աղէկ օրէնքներ, և արդար դատաւորներ հաստատեց, քաջալերեց զամենք որ օգտակար բան մը սովորին, անոնց համար ընտիր գրքեր գրեց, դպրոցներ չինեց, և ամենալաւ և ամենախեղացի մարդիկ վնասեց գտաւ անոնց ուսուցիչ ընելու համար: Բոլոր այս միջոցին, Ալֆրէտ խիստ ցաւաւորէն հիւանդուլթիւնով մը կ'ենդուլէր, որն որ օր ըստ օրէ իր գօրութիւնը կըսպառէր, բայց նա Աստուծոյ օգնութիւն խնդրեց և երբէք չի վհատելով մինչև իր մահը աշխատեցաւ: Ալֆրէտ 901 ին մեռաւ: Թողով թագաւորութիւնը իր որդեւոյն՝ Եգուարդ Երկրորդի տնայնացի:

Ս. Թ. Գարամանեան

ՍԱՀԻՊ ԳԱԶԷՏԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գաղաթառա բէնճէլմիլի բաղարբնա:

Ն. 29 իրաի խանդառա